

Příloha protokolu SZZ č.

Jméno: Fikarová Nikola

Vysoká škola: JU v Č. Budějovicích

Obor: Hu-Zu

Pedagogická fakulta

Oponent bakalářské práce:

doc. RNDr. Jan Kubeš, CSc.

Katedra: geografie

Datum odevzdání posudku: 13.5.2016

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Potratovost obyvatelstva České republiky, časový vývoj a prostorová diferencovanost

Kritéria hodnocení práce (označte vždy právě jednu z možností; A – výborně, B – velmi dobře, C – dobře, N – nevyhovělo):

1. Struktura práce

(rozsah, logická návaznost, vnitřní vyváženost)

A	B	C	N
---	---	---	---

Uspořádání kapitol práce je problematické. Proč se kapitola 2. jmenuje Zdroje dat a literatura? Tyto dvě věci je přece třeba odlišit. Nejprve je nutné zpracovat teorii, rozbor literatury a legislativu, a až pak se zabývat zdroji dat. V teoretické části má autorka dílčí kapitolou Metody kategorizace okresů Česka dle potratovosti. Pak následuje teoretická kapitola zabývající se legislativou potratovosti. To nejde. Texty o zdrojích dat a metodika práce měly být těsně před vlastními analýzami potratovosti. Proč byla vytvořena kapitola věnovaná demografii jako vědní disciplíně? To přece nesouvisí s cíli práce a s potratovostí. Proč je zařazená samostatná kapitola zabývající se legislativou potratů ve světě? Proč je v názvu kapitoly – „historie vývoje potratovost“ - stačilo by přece – „vývoj potratovosti“, nebo „historie potratovosti“. Na druhou stranu určitou logickou posloupnost kapitol lze vysledovat. V názvu práce měla být pomlčka.

2. Metodologická a metodická stránka práce

(stanovení hypotéz a cílů práce a užití metod)

A	B	C	N
---	---	---	---

Metody jsou rozptýleny po kapitolách, nicméně jsou v zásadě v pořádku. Hypotézy nejsou. Hlavním cílem by nemělo být sesbírání statistických údajů o potratovosti, ale spíše zhodnocení potratovosti. Proč byly nastaveny jednotlivé intervaly pro bodování u okresů právě tak, jak je to v BP. Způsob nastavení ovlivní bodování a celkové hodnoty okresů. Existoval rozbor četností?

3. Práce s literaturou a dalšími informačními zdroji

(výběr, správná citace, použití, dodržování bibliografických norem)

A	B	C	N
---	---	---	---

Rozbor literatury je velmi slabý. Literatury je málo a kapitola je velmi krátká. Časopisecké články o potratovosti, které by měly být zásadní pro tuto bakalářskou práci, například z časopisu *Demografie*, nejsou zmíněny. Odkazy na databáze by měly být v kapitole věnované sběru dat a nikoliv v kapitole věnované literatuře.

Příklady nezařazené literatury:

Stloukal, L. (1989). Vývoj potratovosti v ČSR mezi lety 1980 a 1987. *Demografie*, 31, 299-313.

Srb, V., & Kučera, M. (1963). Potratovost v Československu v letech 1958–1962. *Demografie*, V, 289-307.

Stloukal, L. (1998). Umělá potratovost v České republice v kohortním pohledu. *Demografie*, 40(2), 81-92.

Roubíček, V. (2002). Plodnost a potratovost obyvatelstva české republiky v závislosti na velikostních skupinách obcí. *Demografie*, 44, 171-176.

Fialová, L. (2003). Obrat ve vývoji umělé potratovosti. *Zpravodaj české demografické společnosti*, 29, 1-3.

Seznam literatury. Proč někdy autorka někdy uvádí zkratku jména a jindy jméno celé. Je třeba odlišit tištěnou literaturu a internetové zdroje. Nevím, jestli je únosné uvádět podobné odkazy ČSÚ za každý okres České republiky – několik desítek odkazů.

4. Odborná správnost – znalost problematiky

(prokázání znalosti řešené problematiky, specifické znalosti a schopnost je

A	B	C	N
---	---	---	---

aplikovat na konkrétní problém)

Autorka rozumí řešené problematice, ale v BP je řada problematických konstatování – viz příloha.

5. Zhodnocení výsledků, naplnění cílů, aplikovatelnost v praxi

A	B	C	N
---	---	---	---

Práce poskytuje přehled problematiky potratovosti v České republice, některé kapitoly jsou ale nedotaženy, nebo postrádají novější údaje. Mnohá vysvětlení jsou nesprávná či neodůvodněná – viz příloha.

6. Úroveň jazykového a stylistického zpracování

A	B	C	N
---	---	---	---

K jazykovému a stylistickému zpracování BP nemám větších výhrad.

7. Formální a grafická úroveň práce

Formální a grafická úroveň práce je přijatelná. V úvodních grafech vývoje potratovosti měly být i hodnoty nejnovější, až do roku 2013, v Grafech 3 a 4 pak může být detailní (roční) novodobý vývoj. Pripomínka ke kartogramům - v názvu a v legendě měla být uvedena míra - tedy index potratovosti, prezentujete název s absolutními údaji.

Otázky k obhajobě

Viz výše. Dále - V textech na stranách 30 až 32 popisuje autorka rozdíly v **potratovosti svobodných, vdaných, rozvedených a ovdovělých žen**. Vychází z práce Kocourková, 2007. Poslední údaje se váží k roku 2005 a jsou již přece jen zastaralé. Většina textu i grafiky vznikla na základě Kocourkové 2007 (autorka cituje jednotlivá zjištění). Toto převzetí ale mohla jednoznačněji pojmenovat. Schází mi odůvodnění velmi zásadních poklesů potratovosti v 90. letech. Domnívám se, že je to způsobeno rozvojem a rozšiřováním metod antikoncepce, změnou sociálního postavení žen i mužů, i novými možnostmi pracovního, zájmového a rekreačního vyžití.

V kapitole 5.2.2 popisuje **potratovost podle vzdělání žen**. Sama uvádí, že velmi narostla vysokoškolská vzdělanost žen. Následně, pro mne nepochopitelně, popisuje absolutní údaje a konstatuje, že pouze u vysokoškolaček vzrostla potratovost. Měla použít relativní charakteristiky.

Potratovost podle krajů České republiky. Autorka uvádí, že relativní údaje samovolné potratovosti jsou nejvyšší v Moravskoslezském kraji díky vyššímu zastoupení romské populace s nedostatečnými gynekologickými prohlídkami. To ale nemá podloženo. Co třeba životní styl celé populace a znečištěné životní prostředí? Stejně tak v případě interrupcí v Ústeckém a Karlovarském kraji - opět Romové. Nemůže to být například sexuální turistikou, která je zde silná? V Tabulkách 4, 5 a 6 autorka uvádí absolutní údaje u krajů. Ty ale mají různý počet obyvatel a žen v reprodukčním věku, absolutní údaje jsou proto nepoužitelné.

Kapitola 6.2 - **potratovost podle okresů**. Píše, že v okrese Česká Lípa a Jablonec nad Nisou jsou vysoké hodnoty indexu potratovosti. Má to být způsobeno skupinami obyvatel, které mají netradiční hodnotovou strukturu. Dále to nerozvádí. Co to má znamenat? Zajímalo by mě to, protože jsem se v okrese Česká Lípa narodil a bydlel, a mám tam příbuzenstvo. Vysoké hodnoty spontánních potratů v okrese Ústí nad Labem prý souvisí se vysokým zastoupením zde žijících Romů, jejichž zdravotní kondice je na nízké úrovni. To je přílišné zjednodušení a zavání to rasismem. To je třeba ověřit na datech.

Indukovaná potratovost ve vybraných evropských zemích. Lze souhlasit s tím, že srovnání je obtížné, vzhledem k rozdílné legislativě a praxi potratovosti. Proč autorka považuje Ázerbájdžán za evropskou zemi? Až v závěru autorka zmiňuje vliv pohraniční sexuální turistiky na potratovost.

Celkové hodnocení práce (výsledná známka není aritmetickým průměrem jednotlivých kritérií hodnocení práce):

A - výborně	B – velmi dobře	C - dobře	N - nevyhověl
-------------	------------------------	-----------	---------------

doc. RNDr. Jan Kubeš, CSc. v.r.

V Českých Budějovicích dne 9.5.2016

.....

Podpis oponenta bakalářské práce